

การพยาบาลผู้สูงอายุสมองเสื่อมที่มีภาวะพึ่งพิงในชุมชน : กรณีศึกษา 2 ราย

Community-based nursing care for dependent with dementia : 2 case studies

นางขวัญฤดา เถระพันธ์ พยาบาลวิชาชีพชำนาญการ

กลุ่มงานการพยาบาล โรงพยาบาลพยุหะ

บทนำ: โรคสมองเสื่อม (Dementia) เป็นปัญหาสุขภาพที่พบเพิ่มขึ้นทั้งในประเทศไทยและทั่วโลกตามการเข้าสู่สังคมสูงวัย โดยโรคอัลไซเมอร์เป็นสาเหตุที่พบบ่อยที่สุด คิดเป็นร้อยละ 60-70 โรงพยาบาลพยุหะ ในปี พ.ศ. 2568-2569 พบผู้สูงอายุที่มีปัญหาความจำและสงสัยภาวะสมองเสื่อมเข้ารับบริการในคลินิก จำนวน 13 ราย และยินยอมเข้ารับการรักษาต่อที่โรงพยาบาลศรีสะเกษ จำนวน 10 ราย ผู้ป่วยสมองเสื่อมมักมีปัญหาด้านการปฏิบัติกิจวัตรประจำวันและเกิดภาวะแทรกซ้อนต่าง ๆ ส่งผลให้คุณภาพชีวิตลดลงและมีความเสี่ยงต่อการเสียชีวิตเพิ่มขึ้น ดังนั้น การดูแลรักษา การดูแลต่อเนื่องที่บ้าน และการประสานการดูแลในชุมชนจึงมีความสำคัญในการลดภาวะแทรกซ้อนและส่งเสริมคุณภาพชีวิตของผู้ป่วย

วัตถุประสงค์: เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบการพยาบาลผู้สูงอายุที่มีภาวะสมองเสื่อมร่วมกับภาวะพึ่งพิง จำนวน 2 กรณีศึกษา

วิธีดำเนินการศึกษา: คัดเลือกกรณีศึกษาจากผู้สูงอายุสมองเสื่อมที่มีภาวะพึ่งพิง ซึ่งมารับบริการที่งานการพยาบาลผู้ป่วยอุบัติเหตุฉุกเฉินและนิติเวช โรงพยาบาลพยุหะ ศึกษาข้อมูลจากเวชระเบียน เอกสารวิชาการ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง วิเคราะห์ปัญหาและความต้องการด้านการพยาบาล สรุปผลการศึกษา และจัดทำรายงานเผยแพร่

ผลการศึกษา: กรณีศึกษาที่ 1 ผู้ป่วยเพศหญิง อายุ 90 ปี UD HT, Alzheimer loss FU ติดเตียง ADL 0 คะแนน เข้ารับการรักษาด้วยอาการไข้ ไอ และหอบเหนื่อย ตรวจพบภาวะปอดอักเสบ การติดเชื้องูทางเดินปัสสาวะ และภาวะเกลือแร่ต่ำ ได้รับการรักษาแบบประคับประคอง อาการคงที่ และส่งต่อดูแลต่อเนื่องโดยโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลใกล้บ้าน

กรณีศึกษาที่ 2 ผู้ป่วยเพศหญิง อายุ 70 ปี UD DM, HT, Dementia ติดเตียง ADL 0 คะแนน เข้ารับการรักษาด้วยแผลกดทับบริเวณก้นกบระดับ 3 มีกลิ่นเหม็นและเนื้อตาย ร่วมกับภาวะเกลือแร่ต่ำ ได้รับการรักษาแผล ดูแลแบบประคับประคอง และสอนญาติเรื่องการดูแลที่บ้าน ก่อนส่งต่อระบบ Home Ward และประสานการดูแลต่อเนื่องกับโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลในพื้นที่

สรุปผลการศึกษา: ผู้สูงอายุที่มีภาวะสมองเสื่อมและภาวะพึ่งพิงมีความเสี่ยงต่อการเกิดภาวะแทรกซ้อนหลายด้าน จำเป็นต้องได้รับการดูแลแบบองค์รวมโดยทีมสหวิชาชีพ รวมถึงการดูแลต่อเนื่องในชุมชน เพื่อป้องกันภาวะแทรกซ้อน ลดการกลับมารักษาซ้ำ และส่งเสริมคุณภาพชีวิตของผู้ป่วยและครอบครัว

การนำไปใช้ประโยชน์: ใช้เป็นแนวทางในการพยาบาลผู้ป่วยสมองเสื่อมสำหรับพยาบาล บุคลากรสาธารณสุข พยาบาลจบใหม่ และนักศึกษาพยาบาล รวมถึงเป็นข้อมูลสำหรับการศึกษาผู้ป่วยเฉพาะโรคและการพัฒนาระบบดูแลต่อเนื่องในชุมชน

คำสำคัญ: โรคสมองเสื่อม, ผู้ป่วยติดเตียง, ADL, การดูแลแบบประคับประคอง, Home Ward